

ZELENA STOLICA

Učešće građana u radu
Narodne skupštine RS

Uvod

Zelena stolica "Odbora za zaštitu životne sredine" – Mehanizam za uključivanje javnosti u donošenje odluka

U skladu sa Arhuskom konvencijom, koju je Republika Srbija ratifikovala 12. maja 2009. godine, donošenjem Zakona o potvrđivanju Konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu o pitanjima životne sredine, u Poslovnik Narodne skupštine uneta je odredba, na osnovu koje Odbor za zaštitu životne sredine može da omogući prisustvo, odnosno učešće predstavnika građana i udruženja građana na sednici Odbora u raspravi o određenim pitanjima iz oblasti zaštite životne sredine.

Na osnovu ove odredbe, Odbor je, 5. juna 2013. godine, ustanovio stalnu "zelenu stolicu", na koju na svakoj sednici odbora, uključujući i sednice van sedišta Narodne skupštine, poziva predstavnike nevladinih organizacija, odnosno civilnog društva, u skladu sa temom koja se na određenoj sednici razmatra.

Zelena stolica predstavlja mrežu od preko 60 nevladinih organizacija, koje se bave životnom sredinom u najširem smislu, kojom koordiniraju predstavnice Mladih istraživača Srbije, Centra modernih veština i Beogradskog fonda za političku izuzetnost (koje predstavljaju i sekretarijat neformalne zelene poslaničke grupe).

Predstavnici nevladinih organizacija, koji imaju različita znanja i iskustva i dolaze iz različitih sredina, aktivno učestvuju u diskusiji na sednicama Odbora, daju predloge i sugestije i postavljaju pitanja narodnim poslanicima, članovima Odbora, kao i predstavnicima izvršne vlasti koji dolaze na sednice Odbora. S obzirom na to da inače nemaju mnogo prilika da razmene mišljenja sa narodnim poslanicima, učešće na Zelenoj stolici je dragoceno, kako njima, tako i članovima Odbora, koji kroz razmenu mišljenja sa njima dolaze do informacija značajnih za rad Odbora. Veoma često, oni predlažu članovima Odbora konkretne izmene u tekstu predloga zakona, koje narodni poslanici pretoče u amandmane koje podnose. Na svako javno slušanje, Odbor takođe poziva predstavnike nevladinih organizacija, sa kojima ima dobru saradnju i koji često predlažu aktuelne teme, o kojima Odbor može održati javno slušanje.

Kada je u proceduri predlog zakona, koji uređuje pitanja za koja je neka od organizacija zainteresovana, prijavom za učešće svojih predstavnika na sednici Odbora, na kojoj će se taj predlog zakona razmatrati, stiže mogućnost da narodnim poslanicima, članovima Odbora, direktno prenese stav svoje organizacije i predloži podnošenje amandmana, kojim bi tekst predloga zakona bio izmenjen ili dopunjen. Organizacije civilnog društva raspolazu stručnim znanjima iz različitih oblasti i na ovaj način pomažu narodnim poslanicima prilikom odlučivanja o rešenjima u predloženim zakonima. Učestvujući aktivno u diskusiji na sednici Odbora, predstavnici organizacija skreću pažnju narodnim poslanicima na aktuelna pitanja ili na probleme koje je potrebno rešiti, što je veoma korisno za rad ovog odbora.

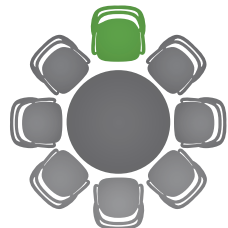
Zelena stolica predstavlja jedini funkcionalni mehanizam saradnje civilnog društva i Narodne skupštine, kao zakonodavnog organa i često se ističe kao primer dobre prakse uključivanja javnosti u postupak donošenja odluka. Prvi put je ustanovljena u Devetom sazivu Narodne skupštine i funkcioniše, na zadovoljstvo kako narodnih poslanika, tako i organizacija civilnog društva, već u tri saziva Narodne skupštine.

Ivana Stojilković

predsednik Odbora za zaštitu životne sredine

Milica Bašić

sekretar Odbora za zaštitu životne sredine

ZELENA STOLICA

Učešće građana u radu
Narodne skupštine RS

Pravni okvir učešća građana u procesima donošenja odluka vezanih za životnu sredinu

Učešće javnosti je jedan od "ekoloških principa" i utemeljeno je u Rio Deklaraciji. Princip 10. Rio Deklaracije o životnoj sredini i razvoju glasi:

„Problemi životne sredine najbolje se rešavaju uz učešće svih zainteresovanih građana na odgovarajućem nivou. Na nacionalnom nivou, svaki pojedinac mora imati odgovarajući pristup informacijama o životnoj sredini, koje su u posedu javnih organa, uključujući informacije o opasnim materijama i aktivnostima u njihovoj zajednici, i mogućnost da učestvuje u postupku donošenja odluka. Države će podržavati i podsticati svest i učešće javnosti kroz obezbeđenje široke dostupnosti informacija. Delotvoran pristup sudskim i administrativnim postupcima, uključujući obeštećenje i sanaciju, biće obezbeđen“.

Postoje različiti nivoi uključivanja građana i građanki u procese donošenja odluka. U zavisnosti od nivoa, razlikuju se metodi ili mehanizmi uključivanja:

■ INFORMISANJE

Mogući metod i mehanizmi: Deljenje informacija sa OCD putem on-line platformi (sajt, društveni mediji); organizovanje informativnih sastanaka; dan otvorenih vrata; informacije u medijima (TV, radio, novine); postavljanje informacija na oglasnim tablama i slično.

■ KONSULTOVANJE

Mogući metodi i mehanizmi: Istraživanje putem upitnika; telefonska istraživanja; fokus grupe; javni forumi; konsultativni sastanci; studijska putovanja;

■ ZAJEDNIČKO ODLUČIVANJE

Mogući metod i mehanizmi: Tematske radne grupe; formiranje savetodavnih odbora u kojima OCD imaju svoje predstavnike;

■ ZAJEDNIČKO DELOVANJE

Mogući metodi i mehanizmi: Volonterski programi; krizne grupe za incidente u životnoj sredini;

■ PODRŠKA INTERESIMA ZAJEDNICE ILI OCD

Mogući metodi/mehanizmi: Finansijski programi koji podržavaju inicijative OCD; savetodavna podrška građanskim inicijativama;

Učešće javnosti i pristup informacijama o životnoj sredini je utemeljeno u Ustavu Republike Srbije i brojnim zakonima, međunarodnim sporazumima i direktivama Evropske unije.

Odredbama člana 74. Ustava Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 98/06), definisano je da svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obaveštavanje o njenom stanju, da je svako, a posebno Republika Srbija i autonomna pokrajina, odgovoran za zaštitu životne sredine, kao i to da je svako dužan da čuva i poboljšava životnu sredinu. U nacionalnom zakonodavstvu Republike Srbije, opšte pravo pristupa informacijama je najopširnije definisano u Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja.

Četiri su osnovna zakonska prava u pogledu pristupa informacijama od javnog značaja:

- pravo tražioca da mu bude saopšteno da li organ javne vlasti poseduje određenu informaciju, odnosno da li mu je ona dostupna;
- pravo tražioca da mu se informacija od javnog značaja učini dostupnom tako što će mu se, bez naknade, omogućiti uvid u dokument koji tu informaciju sadrži;
- pravo tražioca da dobije kopiju dokumenta koji sadrži traženu informaciju, uz uplatu propisane naknade u visini nužnih troškova izrade kopije dokumenta i
- pravo tražioca da mu se kopija dokumenta pošalje na adresu poštom, faksom, elektronskim putem ili na drugi način, uz uplatu propisane naknade u visini nužnih troškova upućivanja.

Ako je tražena informacija već dostupna javnosti, pravo je tražioca da ga organ uputi na to gde je i kada ona objavljena.

Ako dokument sadrži delove koje javnost nema opravdani interes da zna, tražilac ima pravo da mu organ javne vlasti učini dostupnim ostale delove tog dokumenta.

Pravo na pristup informacijama je takođe uspostavljeno i drugim zakonskim aktima kojima se uređuju pitanja iz oblasti životne sredine, kao što su Zakon o zaštiti životne sredine, Zakon o hemikalijama, Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja, Zakon o biocidnim proizvodima, Zakon o zaštiti prirode itd.

Pravni okvir pristupa informacijama se, izmenama i dopunama Zakona i podzakonskih akata, povremeno menja. Da biste bili sigurni kako je pravno regulisan pristup informacijama u trenutku kada želite da do njih dođete, preporučujemo da se informišete na sajtu Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti www.poverenik.rs

Učešće javnosti u donošenju odluka o posebnim aktivnostima je uređeno Zakonom o proceni uticaja na životnu sredinu i Zakonom o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine. Procedure kojima se regulišu javni uvid, prezentacija i rasprava o studijama o proceni uticaja na životnu sredinu su navedene u odgovarajućim pravilnicima. Postoje takođe standardi i uputstva koji se odnose na kvalitet relevantnih informacija i procedure za kontrolu načina na koji se nadležni organi odnose prema mišljenju javnosti. Na dokumente koji se smatraju poslovnim, službenim ili državnim tajnom ne odnosi se obaveza stavljanja na raspolaganje javnosti, a time se ne sprečava objavljivanje podataka o emisijama, rizicima od udesa, rezultatima praćenja i inspekcijском nadzoru.

Arhuska konvencija

Konvencija o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine (Arhuska konvencija), predstavlja jedan od najnaprednijih međunarodnih ugovora koji se tiču životne sredine, definiše pravac održivog razvoja i jača osnovne demokratske principe.

Fundamentalno pitanje koje Arhuska konvencija reguliše jeste pitanje prava čoveka na adekvatnu životnu sredinu, to jest prava čoveka da živi u sredini koja obezbeđuje zdravlje i dobrobit. Konvencija takođe obavezuje da se takva životna sredina čuva i unapređuje.

Kao međunarodni instrument zaštite životne sredine ova konvencija sadrži tri grupe pravila koja se odnose na:

- pravo građana na dostupnost informacija;
- pravo građana da učestvuju u donošenju odluka o životnoj sredini;
- prava na pravnu zaštitu u slučaju kada su prethodna dva prava povređena.

Pokrenuta pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija, kao ambiciozni poduhvat u smislu demokratizacije na polju životne sredine, konvencija predstavlja značajan pomak u razvoju međunarodnog prava u ovoj oblasti. Srbija je potpisala i ratifikovala Arhusku konvenciju, a saradnja sa udruženjima i sa javnošću je od ključne važnosti za njenu primenu. U Srbiji su osnovana i uspešno radi pet Arhus centara (Kragujevac, Niš, Novi Sad, Subotica i Novi Beograd).

Šta je Zelena stolica

“Zelena stolica” je mehanizam koji omogućava učešće organizacija civilnog društva u radu Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije (NSRS).

Misija Zelene stolice je unapređenje komunikacije sa zakonodavnom granom vlasti kroz uspostavljen mehanizam, jedini takve vrste, i ostvarivanje uticaja na poboljšanje zakonskih predloga u oblasti životne sredine. Ovaj jedinstveni mehanizam omogućava kontinuirano i koordinisano učešće predstavnika civilnog društva u radu Odbora i jedan je od najvažnijih mehanizama uključivanja građana u rad skupštinskih odbora koji se koriste u Narodnoj skupštini.

Zelena stolica je ustanovljena 5. juna 2013. godine na sednici Odbora za zaštitu životne sredine NSRS, a na inicijativu sedam organizacija civilnog društva sa ciljem stalnog učešća predstavnika civilnog sektora na sednicama Odbora. Učešće na sednicama Odbora, a i svim ostalim aktivnostima omogućeno je članstvom u mreži organizacija koje se bave zaštitom životne sredine “Zelena stolica” koja u ovom trenutku broji preko 60 organizacija.

Predstavnici Zelene stolice imaju mogućnost da tokom sednice učestvuju u debati, daju komentare na teme koje su na dnevnom redu, kao i predloge unapređenja zakonskih i podzakonskih rešenja predstavljenih na sednici. Osnovna ideja i namera rada kroz ovaj mehanizam je da se narodnim poslanicima, članovima Odbora, pruži stručna ekspertiza, da uvid civilnog sektora, kao i sa lokala. Poslanici jedini glasaju o predlozima, ali je davanje mišljenja i postavljanje pitanja predstavnicima izvršne vlasti omogućeno svima.

Pored učešća na sednicama Odbora, članice mreže učestvuju na tematskim javnim slušanjima koje organizuje Odbor, sastancima mreže kako bi se unapredile procedure i formulisali zajednički predlozi za izmenu legislativne, kao i na različitim sastancima sa poslanicima koje Koordinacioni tim organizuje periodično.

Radom mreže rukovodi Koordinacioni tim Zelene stolice koji čine tri organizacije civilnog društva, koje su ujedno i inicijatori Zelene stolice: Mladi istraživači Srbije, Centar modernih veština i Beogradski fond za političku izuzetnost.

Mehanizam je veoma često od strane poslanika, kao i predstavnika međunarodne zajednice i donatora ocenjen kao jedini funkcionalan mehanizam saradnje civilnog društva i Narodne skupštine, ali treba napomenuti da je angažovanja Koordinacionog tima na volonterskom principu i tek sporadične aktivnosti mreže podržane.

Istorijat mehanizma Zelena stolica

Ideja o stalnom prisustvu predstavnika civilnog sektora sednicama Odbora za zaštitu životne sredine nastala je još 2010. godine na sastanku na kome su učestvovali predstavnici Mladih istraživača Srbije, Centra modernih veština i Beogradskog fonda za političku izuzetnost. Kasnije je ideja prezentovana poslanicima i poslanicama neformalne Zelene poslaničke grupe koja je već funkcionisala u Narodnoj skupštini Republike Srbije čiji su članovi podržali ovu ideju. Koordinator grupe, poslanik Dejan Nikolić podneo je amandman na član 63. Poslovnika o radu Narodne skupštine Republike Srbije koji se odnosi na rad Odbora tako da je on dobio proširenje:

“Odbor može da omogući prisustvo, odnosno učešće predstavnika građana i udruženja građana na sednici Odbora u raspravi o određenim pitanjima iz oblasti zaštite životne sredine”.

Zanimljivo je da je ovako eksplicitno uređeno prisustvo predstavnika civilnog sektora samo kod Odbora za zaštitu životne sredine.

Tokom 2012. godine oko ove ideje se okupilo sedam organizacija (Beogradska otvorena škola, Beogradski fond za političku izuzetnost, GM Optimist, Evropski pokret u Srbiji, Inženjeri zaštite životne sredine, Mladi istraživači Srbije, Centar modernih veština) koje su svojim radom i angažovanjem doprinele da se ova inicijativa na kraju i usvoji.

Inicijativa je dobila podršku tadašnje predsednice Odbora za zaštitu životne sredine, gospođe Milice Vojić Marković koja je zvanično, na sednici održanoj 5. juna 2013. godine predložila da se ubuduće na sve sednice Odbora za zaštitu životne sredine pozivaju predstavnici civilnog sektora preko mehanizma Zelena stolica.

Tokom godina, mreža se unapređivala, definisala svoja pravila i procedure i povećavala broj članica. Pet godina od osnivanja mehanizma obeležava se sa preko 60 organizacija članica.

Imajući u vidu da mehanizam Zelene stolice predstavlja preko 60 nevladinih organizacija, ovim Pravilnikom definisani su osnovni principi rada mehanizma, prava i obaveze članica mreže, a ukratko je predstavljen i način funkcionisanja samog Odbora.

Šta učešće u ovoj mreži omogućava predstavnicima civilnog društva?

Učešćem na sednicama i ostalim aktivnostima Odbora za zaštitu životne sredine, predstavnici civilnog sektora, aktivni u oblasti životne sredine, u mogućnosti su da direktno doprinesu unapređenju stanja u ovom sektoru kako kroz (sektorske) ekspertize svojih organizacija tako i ukazivanjem na specifične probleme sa lokalnog nivoa imajući u vidu da organizacije okupljene oko Zelene stolice dolaze iz cele Srbije.

Kako mehanizam praktično funkcioniše?

Imajući u vidu veliki broj organizacija okupljenih u Mreži, a u cilju što jednostavnijeg načina komunikacije u dogovoru sa Odborom formiran je koordinacioni tim za direktnu komunikaciju sa sekretarom/kom Odbora. Koordinacioni tim čine tri organizacije: Mladi istraživači Srbije, Centar modernih veština i Beogradski fond za političku izuzetnost.

Kako se zakazuju sednice i utvrđuje dnevni red Odbora?

Sednicu Odbora saziva predsednik/ca i na njoj učestvuju članovi i/ili zamenici članova. U zavisnosti od dnevnog reda sednice koji predlaže predsednik/ca, a usvajaju ga članovi na početku sastanka, sastanku prisustvuju i predstavnici relevantnih institucija koji predstavljaju stanje u pojedinoj oblasti o kojoj se kasnije na sednici diskutuje. Nadležno ministarstvo je u obavezi da Odboru podnosi kvartalni izveštaj o svom radu, kao i da predstavi predloge novih ili izmene i dopune postojećih zakona iz svoje nadležnosti. Sednicama takođe prisustvuju i predstavnici Zelene stolice koji imaju mogućnost da daju svoj doprinos raspravi. U skladu sa procedurama rada skupštinskih odbora, gosti na sednici, uključujući i predstavnike Zelene stolice, dobijaju reč nakon narodnih poslanika. Članovi Odbora i/ili njihovi zamenici jedini mogu da glasaju o odlukama koje su na dnevnom redu sednice.

Kako se delegiraju predstavnici Zelene stolice za učešće na sednici Odbora?

Nakon zakazivanja sednice, sekretar/ka Odbora upućuje poziv i relevantna dokumenta koordinacionom timu, koji zatim prosleđuje poziv na mrežu i u skladu sa definisanim kriterijumima i dostupnošću predstavnika organizacija delegira predstavnike na sednicu ili planiranu aktivnost Odbora. Često se međutim dešava da se sednice Odbora zakazuju u veoma kratkom vremenskom roku, što predstavlja dodatan izazov u potvrdi učešća predstavnika Zelene stolice. Verujemo da bi sa unapređenjem kalendara aktivnosti rada Narodne skupštine učešće i doprinos organizacija okupljenih u ovom mehanizmu bio značajniji i kvalitetniji.

Koliko predstavnika organizacija civilnog društva može prisustvovati sednici?

U cilju što efikasnijeg rada, sednici Odbora prisustvuje do tri predstavnika organizacija članica mreže Zelena stolica. Prisustvo većeg broja predstavnika civilnog društva, moguće je na javnim slušanjima i/ili tematskim okruglim stolovima koje Odbor organizuje. Osim prisustva na samoj sednici, svi zainteresovani predstavnici mogu pratiti direktni prenos na sajtu Narodne skupštine, a dostupna je i arhiva prethodnih sednica.

Izbor predstavnika mreže na sednicama Odbora

Po dobijanju poziva za sednicu, Koordinacioni tim prosleđuje poziv sa dnevnim redom svim organizacijama članicama. Zainteresovani predstavnici organizacija članica obaveštavaju koordinacioni tim o svojoj nameri da učestvuju na sednici u okviru roka navedenog u pozivu. Koordinacioni tim ocenjuje pristigle prijave i pravi izbor od 3 predstavnika mreže na sednici na osnovu definisanih kriterijuma:

- da su u prijavnom formularu naveli oblast koja je na dnevnom redu kao jednu od tematskih oblasti kojima se organizacija bavi (u skladu sa temom sednice) i da je to potkrepljeno iskustvom navedenim u formularu
- da su prethodno imali odgovoran odnos prema učešću na sednicama, dolazili kada su izabrani ili na vreme najavili izostanak
- da poštujemo princip da organizacije van Beograda budu uključene, ukoliko je moguće i da damo priliku kolegama koji do sada nisu učestvovali na sednicama
- redosled prijave.

Koja su očekivanja od predstavnika Zelene stolice na sednici i koje su obaveze nakon iste?

Predstavnici Zelene stolice imaju mogućnost da tokom sednice učestvuju u debati, daju komentare na teme koje su na dnevnom redu, kao i predloge unapređenja zakonskih i podzakonskih rešenja predstavljenih na sednici. Osnovna ideja i namera rada kroz ovaj mehanizam je da se narodnim poslanicima, članovima Odbora, pruži stručna ekspertiza, da uvid civilnog sektora, kao i sa lokala.

Predstavnici organizacija koje su prisustvovalе sastanku dostavljaju koordinacionom timu izveštaj sa sednice koji se zatim prosleđuje svim članicama mreže i objavljuje na sajtu.

Osim učešća na sastancima Odbora, koje su još aktivnosti članica Mreže?

Učešćem u radu ovog mehanizma, članice se sreću jednom do dva puta godišnje kako bi dodatno unapredile unutrašnje mehanizme funkcionisanja, ali i razmenile sve relevantne informacije u vezi sa svojim radom. Takođe, mreža se sastaje kako bi dogovorila zajednički nastup i/ili dala zajedničke predloge na unapređenje zakonskih rešenja, kao što je bio slučaj u februaru 2016, kada su nakon sastanka i razgovora sa stručnjacima organizacije okupljene oko Zelene stolice poslale Odboru predloge izmena i dopuna zakona iz oblasti zaštite životne sredine koji su bili u proceduri Narodne skupštine. Ovi komentari su razmatrani i od strane nadležnog Ministarstva, i o njima je razgovarano na sednici Odbora na kom je Ministarstvo predstavljalo predloge izmene i dopune zakona.

Za potrebe članica mreže mogu se organizovati i dodatni sastanci i obuke, a u skladu sa mogućnostima i sredstvima. Sam mehanizam nema stalnu podršku za svoj rad, dok je rad Koordinacionog tima na volonterskom principu.

Na koji način organizacija može da postane članica ove mreže?

Mreža je otvorena za prijem novih članica koje ispunjavaju kriterijum prepoznatog i angažovanog rada u oblasti životne sredine. Zainteresovane organizacije popunjavaju online formular dostupan na sajtu Zelene stolice, koji koordinacioni tim ocenjuje sa aspekta ispunjenosti kriterijuma o angažovanju i stručnosti u oblasti životne sredine i potom obaveštava kandidate o prijemu u članstvo.

Razlozi za isključenje organizacije iz članstva mreže

Koordinacioni tim zadržava pravo da organizaciju isključi iz članstva ukoliko članica radi protivno principima mehanizma Zelene stolice, i/ili narušava

njen kredibilitet, i/ili dovede na bilo koji način u pitanje saradnju civilnog sektora sa Odborom. Iako je članstvo u mreži dobrovoljno i besplatno i organizacijama omogućava direktno učešće u radu Narodne skupštine odnosno Odbora, ono sa sobom nosi i odgovornost delovanja u predstavljanju civilnog sektora u okviru samog mehanizma. O isključenju i razlozima će biti obavestene ostale članice mreže, kao i Odbor za zaštitu životne sredine u Narodnoj skupštini.

Organizacija članica u bilo kom trenutku može doneti odluku o prestanku članstva. Potrebno je da o tome obavesti Koordinacioni tim.

Dosadašnje aktivnosti

51 sednica

Odbora za zaštitu životne sredine je odražana uz učešće predstavnika mreže Zelene stolice

Na 16 javnih slušanja

su učestvovali predstavnici organizacija koji su pozvani preko mehanizma Zelena stolica

Mreža je uputila Odboru za zaštitu životne sredine i Vladi Republike Srbije komentare o

2 zakona u proceduri:

Zakon o zaštiti prirode i Zakon o izmenama i dopunama zakona o upravljanju otpadom

Održane su 2 konferencije mreže

Zelena stolica na kojima su diskutovani aktuelni problemi u oblasti kao i mogućnosti za unapređenje procedura unutar mreže

Osnovne informacije o Odboru za zaštitu životne sredine

Odbor za zaštitu životne sredine (Odbor) predstavlja stalno radno telo Narodne skupštine Republike Srbije i čini ga 17 članova narodnih poslanica i poslanika. Svaki član/članica ima zamenika koga obaveštava o sednici u slučaju da je sprečen da prisustvuje.

Delokrug rada odbora uključuje: razmatranje predloga zakona i drugih akata podnetih Narodnoj skupštini, sagledavanje stanja vođenja politike od strane Vlade, praćenje izvršavanja zakona i drugih opštih akata od strane Vlade i drugih državnih organa i tela i razmatranje drugih pitanja iz nadležnosti Narodne skupštine.

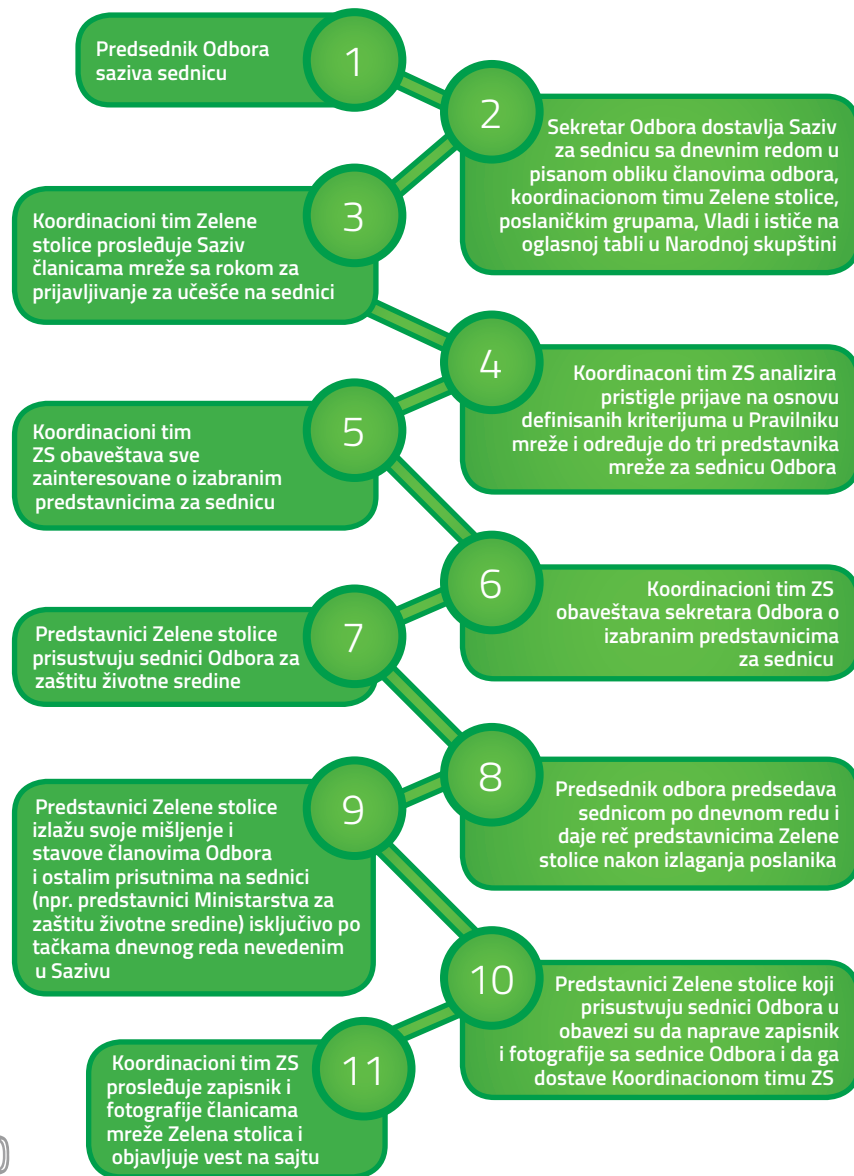
U okviru svog delokruga, Odbor prati rad Vlade i drugih organa i tela, čiji rad nadzire Narodna skupština, u skladu sa Ustavom i zakonom. Odbor razmatra i godišnji izveštaj o stanju životne sredine u Republici Srbiji, koji na osnovu zakona podnosi nadležno ministarstvo Narodnoj skupštini. Sastav, delokrug i način rada odbora uređuju se odredbama čl. 46. do 67. Poslovnika Narodne skupštine. Delokrug Odbora za zaštitu životne sredine konkretno je propisan odredbom člana 63. Poslovnika, gde se nalazi i Pravni osnov koji je u Poslovnik unet u skladu sa Arhuskom konvencijom, a poslužio je za uvođenje mehanizma Zelena stolica.

Odbor može da organizuje javna slušanja radi: pribavljanja informacija, odnosno stručnih mišljenja o predlogu akta koji je u skupštinskoj proceduri, razjašnjenja pojedinih rešenja iz predloženog ili važećeg akta, razjašnjenja pitanja značajnih za pripremu predloga akta ili drugog pitanja koje je u nadležnosti odbora, praćenja sprovođenja i primene zakona, odnosno ostvarivanja kontrolne funkcije Narodne skupštine.

Odbor ima predsednika/cu i zamenika predsednika/ce, kao i sekretara/ku Odbora koji administrira njegov rad.

Trenutni sastav Odbora, kao i izveštaji sa prethodnih sednica dostupni su na sajtu Narodne skupštine Republike Srbije: www.parlament.rs> Narodna skupština > Sastav > Radna tela > Odbori > Odbora za zaštitu životne sredine

Postupak za učešće predstavnika Zelene stolice na sednici Odbora za zaštitu životne sredine

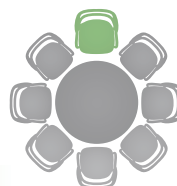

Spisak članica sa kontaktima

Rb	Naziv organizacije	Sedište	web lokacija	kontakt
1	Alijansa za zajedničko dobro	Beograd	facebook.com/alijansazazajednickodobro	zazajednickodobro@gmail.com
2	AMA - Centar za negu čoveka i prirode	Visočka Ržana, Pirot	amacentar.org	office@amacentar.org
3	Ambasadori održivog razvoja i životne sredine	Beograd	ambassadors-env.com	office@ambassadors-env.com
4	Arhus centar	Kragujevac	facebook.com/ArhusCentar	arhuscentar@gmail.com
5	Arhus centar Novi Sad	Novi Sad	aarhusns.rs	aarhus.novisad@gmail.com
6	Arhus centar Subotica	Subotica	aarhussu.rs	aarhussu@openunsubotica.rs
7	Azbuki	Niš	azbuki.org	info@azbuki.org
8	Beogradska otvorena škola	Beograd	bos.rs	bos@bos.rs
9	Beogradski fond za političku izuzetnost	Beograd	bfpe.org	office@bfpe.org
10	Centar "Novi svet"	Beograd	centarnovisvetcom.wordpress.com	novisvet2008@yahoo.com
11	Centar modernih veština	Beograd	cmv.org.rs	office@cmv.org.rs
12	Centar za ekologiju i održivi razvoj – CEKOR	Subotica	cekor.org	djnatasa@yahoo.com
13	Centar za eksperimente i urbane studije	Beograd	ceus.rs	info@ceus.rs
14	Centar za istraživačke i razvojne projekte "EcoDev"			
15	Centar za međunarodnu javnu politiku	Beograd	cmjp.rs	office@cmjp.rs
16	Centar za razvoj i saradnju regiona	Kuršumlija	crsr.org.rs	info@crsr.org
17	Centar za unapređenje životne sredine	Beograd	facebook.com/CUZSorg/	office@cuzs.org
18	Društvo mladih istraživača Bor	Bor	mibor.rs	mibor@ptt.rs
19	Društvo podvodnih aktivnosti Sombor	Sombor	dpasombor.org	goranzelic.so@gmail.com
20	Ekocentar	Beograd	ekocentar.rs	ekocentar@zaprokul.org.rs
21	Ekokult	Vranje		ekokult@yahoo.com
22	Ekološki pokret Beočin	Beočin		ztodoras@hotmail.com
23	Ekološki pokret Odžaci	Odžaci	epodzaci.org	epodzaci@gmail.com
24	Ekološki pokret Opštine Stara Pazova – Ekosan	Stara Pazova		mirjana.domonji.so@gmail.com
25	Ekološko udruženje "Da sačuvamo Vojvodinu"	Tovariševo, Bačka Palanka		dsv.tovarisevo@gmail.com
26	Evropski pokret u Srbiji	Beograd	emins.org	office@emins.org
27	Fraktal	Beograd	ngofractal.org	office@ngofractal.org
28	Geoekološki centar			geoekoloskicentar@gmail.com
29	GM Optimist	Gornji Milanovac	facebook.com/GM-Optimist-453798134663767	gmoptimist@gmail.com
30	Građanska čitaonica Evropa	Bor	mc.kcbor.net	zvonko@kcbor.net
31	Grupa Kobra	Niš	grupakobra.rs	grupakobra@gmail.com
32	Inženjeri zaštite životne sredine	Novi Sad	activity4sustainability.org	izzsns@yahoo.com
33	Jedan stepen Srbija	Sremčica, Beograd	jedanstepen.org	jedanstepen@1c.org.rs

34	Kancelarija za istraživanje i poboljšanje lokalnog i regionalnog razvoja - Kapilar	Beograd	kapilar.rs	kapilar42@gmail.com
35	Kancelarija za mlade Kruševac	Kruševac	facebook.com/kancelarijazamlade.krusevac	tatjana.marinkovicz@gmail.com
36	Kruševački ekološki centar	Kruševac	kec-ks.rs	kecpb@ptt.rs
37	Lokalna agenda 21	Kostolac		la21kostolac@eunet.rs
38	Mladi istraživači Srbije	Beograd	mis.org.rs	office@mis.org.rs
39	Nacionalno udruženje eksperata životne sredine	Beograd	ekspertizivotnesredine.rs	eksperti.zivotnesredine@gmail.com
40	Nepušački Edukativni Centar	Kragujevac	nec-rp.wikifoundry.com	necpkg@gmail.com
41	Ok klub	Loznica	okklub.rs	jelenasuma@gmail.com
42	Podrinjski Anti Korupcijski Tim / PAKT	Loznica	pakt.org.rs	office@pakt.org.rs
43	Pokret EkoMorava	Simićevo		ekomorava@gmail.com
44	Pokret gorana i centar volontera	Pančevo	pgcvp.rs	pagorani@gmail.com
45	Prostor CEM			prostor.cem@gmail.com
46	Sanitarno ekološko društvo - Saneko	Beograd	saneko98.com	saneko98@yahoo.com
47	Srpska asocijacija reciklera ambalažnog otpada	Novi Sad	asocijacijareciklera.com	office@asocijacijareciklera.com
48	Udruženje "Škola za opstanak"	Beograd	skolazaopstanak.rs	skolazaopstanak@gmail.com
49	Udruženje Biogen	Beograd	biogen.rs	biogen.bgd@gmail.com
50	Udruženje građana "PMN"	Beograd	pmn.org.rs	info@pmn.org.rs
51	Udruženje građana Ekobečej	Bečej	ekobecej.org	ekobecej@gmail.com
52	Udruženje poljoprivrednika za ruralni razvoj Deliblatske Peščare			uprrdeliblatskapescara@gmail.com
53	Udruženje reciklera Srbije	Beograd	reciklerisrbije.com	suzana.obradovic@reciklerisrbije.com
54	Udruženje za ekologiju i zaštitu životne sredine GEA	Pirot	geapirot.org	udruzenje.za ekologiju.gea@hotmail.com
55	Udruženje za zaštitu Velike droplje	Mokrin	velikadropnja.rs	udruzenje@velikadropnja.rs
56	Udruženje Zelene gradnje	Niš	greenbuild.rs	uzelenagradnja@gmail.com
57	UNEKOOP	Paraćin	unecopn.org	office@unecopn.org
58	Unija ekologa Podrinje	Mali Zvornik	facebook.com/unijaekologapodrinje	unijaekologapodrinje@gmail.com
59	Zeleni horizonti	Vladičin Han	facebook.com/zelenihorizonti	zelenihorizonti@yahoo.com
60	Zeleni sad	Novi Sad	zelenisad.com	office@zelenisad.com
61	Zeleni savet	Nova Varoš		iradmilovic@gmail.com
62	Zeleni sto		green-table.org	office@green-table.org

Organizacije su poredane po azbučnom redu, a spisak je zaključen 5. juna 2018. godine. Za ažurirane informacije, posetite sajt <http://zelenidijalog.rs/zs/clanice/>

Ostali mehanizmi saradnje civilnog sektora sa donosiocima odluka u oblasti životne sredine

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji predstavlja stalno telo u okviru kojeg se vodi tematski strukturirana debata o pristupanju Srbije Evropskoj uniji između predstavnika državne administracije, političkih partija, nezavisnih tela, nevladinih organizacija, stručnjaka, privrede, sindikata i profesionalnih organizacija.

Radna grupa za Poglavlje 27 - životna sredine i klimatske promene okuplja preko 100 organizacija civilnog društva i više od 30 pojedinaca koji se bave životnom sredinom i klimatskim promenama.

Koordinator ove radne grupe je organizacija CEKOR a više informacija o samim aktivnostima je dostupno na <http://eukonvent.org/radna-grupa-19/>

SEKO

Sektorske organizacije civilnog društva (SEKO) predstavljaju mehanizam saradnje civilnog društva i javnog sektora prilikom planiranja i korišćenja sredstava iz međunarodne razvojne pomoći. Nastajanje SEKO mehanizma inicirala je Kancelarija za evropske integracije 2011. godine. U SEKO mehanizam do sada se uključilo 418 organizacija civilnog društva iz cele Srbije, i pokrivaju 10 različitih oblasti. Mladi istraživači Srbije koordiniraju rad SEKO za životnu sredinu i klimatske promene.

Mandat SEKO životna sredina i klimatske promene, definisan okvirnim programom saradnje za sve SEKO, podrazumeva uključivanje OCD u planiranje, programiranje, praćenju i izveštavanju o međunarodnoj razvojnoj pomoći, sa posebnim fokusom na pomoć EU.

Više informacija na sajtu SEKO mehanizma <http://www.sekomehanizam.org/>

Zeleni savet

Zeleni savet je institucionalni mehanizam za unapređenje životne sredine na nivou lokalne samouprave. Kroz rad Zelenog saveta lokalna samouprava uspostavlja dugoročnu, i na jasnim pravilima zasnovanu, saradnju sa civilnim društvom i građanima koji su zainteresovani za rešavanje problema i uspešnu primenu evropskih standarda u oblasti životne sredine.

Problemi sa kojima se lokalne zajednice suočavaju prevazilaze administrativne kapacitete i mogućnosti lokalne samouprave i zbog toga je neophodno

da se i drugi zainteresovani akteri uključe u proces kreiranja i primene politike životne sredine. Mehanizam Zelenih saveta nudi dugoročna i praktična rešenja i zasniva se na principima javnosti rada lokalne samouprave, podele odgovornosti i građanske participacije u kreiranju i sprovođenju politike životne sredine.

Inicijativa za uspostavljanje savetodavnog tela koje će, u procesu donošenja odluka, povezivati lokalnu samoupravu i zainteresovanu javnost pokrenuta je 2010. godine. Arhus centar iz Kragujevca je, uz pomoć OEBS-a, izradio prve modele odluka za osnivanje Saveta, a inicijativu je podržala Stalna konferencija gradova i opština.

U okviru projekta Beogradske otvorene škole, UNEKOOP i partnerskih organizacija osnovano je pet Saveta za zaštitu i unapređenje životne sredine u Batočini, Trsteniku, Paraćinu, Vranju i Kraljevu.

Koordinacioni tim Zelene stolice čine predstavnici tri organizacije civilnog društva: Mladi istraživači Srbije, Centar modernih veština i Beogradski fond za političku izuzetnost.

Koordinacioni tim je u direktnom kontaktu sa sekretarom/kom Odbora i veza je mreže sa članovima Odbora. Zadužen je za praćenje aktivnosti odbora, komunikaciju članica Zelene stolice sa članovima Odbora, delegiranje predstavnika Zelene stolice na sednice Odbora, redovno izveštavanje članova mreže o održanim sednicama, kao i organizovanje drugih aktivnosti za članove mreže.

MLADI ISTRAŽIVAČI SRBIJE

Tanja Petrović

tanja@mis.org.rs

+ 381 (0) 11 311 1314

CENTAR MODERNIH VEŠTINA

Marija Mutić

marija.mutic@cmv.org.rs

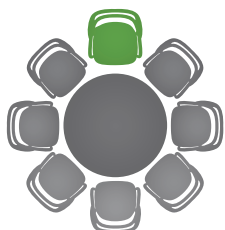
+ 381 (0) 11 3448 007

BEOGRADSKI FOND ZA POLITIČKU IZUZETNOST

Lidija Radulović

lradulovic@bfpe.org

+ 381 (0) 11 30 36 520

ZELENA STOLICA

Učešće građana u radu
Narodne skupštine RS

Iako sistem za zaštitu životne sredine postoji već dugi niz godina u Srbiji, jako je malo primera koji pokazuju da sistem dobro funkcioniše. Sistem, onako kako ga mi vidimo, čine: institucije, poštovanje, zakoni, civilno društvo, briga, odgovornost itd.

Nije, niti će ikada biti, dovoljno usvojiti zakone, osnovati ministarstvo, ratifikovati međunarodne sporazume, imati projekte i slično. Potreban je dodatni ljudski napor, dobra volja i tolerancija. A to je upravo ono što čini Zelenu stolicu funkcionalnim mehanizmom. Motivisanost ljudi koji se godinama trude, ne odustaju na preprekama, slušaju kritike, rade uglavnom volonterški i trude se da poboljšaju rad Zelene stolice.

Ova brošura je još jedan pokušaj koordinacionog tima Zelene stolice i predstavnika/ca Odbora za zaštitu životne sredine NSRS da unaprede saradnju i promovišu značaj učešća građana i građanki u procesu donošenja odluka. Verujemo da ćemo u narednim godinama imati sve više i više uspešnih aktivnosti na zaštiti životne sredine koje su plod saradnje Odbora za zaštitu životne sredine NSRS i organizacija civilnog društva.

Brošura nastaje u periodu kada Zelena stolica slavi 5. godina postojanja. Za tih 5 godina, grupu od 7 organizacija proširila se na 62. To ima svojih izazova, ali sjajno je znati da postoji toliko organizacija, udruženja građana i građanki koji ne samo da se bave životnom sredinom, već žele da aktivno doprinose procesu donošenja odluka. Postoje pravila i procedure, postoji prostor za unapređenje komunikacije i dijaloga, i sve to treba da bude jasno sadašnjim i budućim članovima Zelene stolice. Nemamo model na koji možemo da se ugledamo, zajedno gradimo ovaj mehanizam i činimo ga onakvim kakav jeste. Znamo koliko je značajan i verujemo da će jednog dana on biti model za druge.

Na kraju... Hvala svima koji promovišu značaj ovog mehanizma za civilni sektor i svima koji svojim komentarima i sugestijama doprinose da ga stalno unapređujemo.

Želimo posebno da se zahvalimo i svima koji su Zelenu stolicu osnivali i razvijali a sada su u nekim novim misijama.

Vaš koordinacioni tim Zelene stolice

Brošura je nastala u okviru projekta koji se realizuje uz podršku programa CSOconnect koji sprovodi Regionalni centar za životnu sredinu (REC). Program finansira Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA).

SIDA ne deli nužno stavove izrečene u ovom izdanju, za sadržaj brošure su odgovorni isključivo autori.

DONATORI

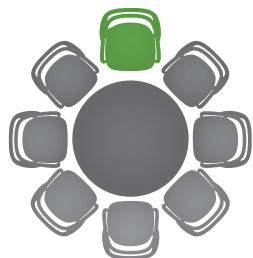
PARTNERI

Sadržaj

Uvod	1
Zelena stolica "Odbora za zaštitu životne sredine" – Mehanizam za uključivanje javnosti u donošenje odluka	1
Pravni okvir učešća građana u procesima donošenja odluka vezanih za životnu sredinu	3
Arhuska konvencija	5
Šta je Zelena stolica	6
Istorijat mehanizma Zelena stolica	7
Pravilnik o radu	8
Šta učešće u ovoj mreži omogućava predstavnicima civilnog društva?	8
Kako mehanizam praktično funkcioniše?	8
Kako se zakazuju sednice i utvrđuje dnevni red Odbora?	8
Kako se delegiraju predstavnici Zelene stolice za učešće na sednici Odbora?	9
Koliko predstavnika organizacija civilnog društva može prisustvovati sednici?	9
Izbor predstavnika mreže na sednicama Odbora	9
Koja su očekivanja od predstavnika Zelene stolice na sednici i koje su obaveze nakon iste?	10
Osim učešća na sastancima Odbora, koje su još aktivnosti članica Mreže?	10
Na koji način organizacija može da postane članica ove mreže?	10
Razlozi za isključenje organizacije iz članstva mreže	10
Dosadašnje aktivnosti	11
Osnovne informacije o Odboru za zaštitu životne sredine	12
Postupak za učešće predstavnika Zelene stolice na sednici Odbora za zaštitu životne sredine	13
Spisak članica sa kontaktima	14
Ostali mehanizmi saradnje civilnog sektora sa donosiocima odluka u oblasti životne sredine	18
Nacionalni konvent o Evropskoj uniji	18
SEKO	18
Zeleni savet	18
Koordinacioni tim Zelene stolice	20
Umesto zaključka	21

ZELENA STOLICA

Učešće građana u radu
Narodne skupštine RS

Izdavač:
Centar modernih veština, Takovska 13, Beograd

Za izdavača:
Miloš Đajić

Urednica:
Tanja Petrović

Autorke:
Marija Mutić i Milka Gvozdenović

Dizajn:
Marija Dobrić

Štampa:
Superdot

Tiraž:
400

Beograd, jun 2018.

Centar modernih veština
Beograd, jun 2018.